

AHA_podcast_hanko
Äänitteen kesto: 31 min

Litterointimerkinnät

Otto:	Otto Latva
Maarit:	Maarit Leskelä-Kärki
Johannes:	Johannes Runeberg
sa-	sana jää kesken
(sana)	epävarmasti kuultu jakso puheessa tai epävarmasti tunnistettu puhuja
(-)	sana, josta ei ole saatu selvää
(--)	useampia sanoja, joista ei ole saatu selvää
, . ? :	kieliopin mukainen välimerkki tai alle 10 sekunnin tauko puheessa

(aaltojen kohinaa)

Otto: Tervetuloa kuuntelemaan Aallonharjalle -meritutkimus podcastia. Tässä podcastissa keskustellaan ajankohtaisista suomalaisista mereen liittyvästä tutkimuksesta, muun muassa merihistoriasta, merellisestä kulttuuriperinnöstä, ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta, sekä erilaisista ilmiöistä merellisen teeman ympärillä. Keskustelemassa on humanististen ja yhteiskuntatieteellisten alojen tutkijoita ja muita asiantuntijavieraita. Podcastin tuottaa Turun yliopiston ja Åbå Akademin mereen, muihin vesistöihin ja saaristoihin liittyvän tutkimuksen Aallonharjalle -verkosto. Ja tänään me puhumme merestä, Tove Janssonista, Pellingistä, Suomenlahdesta ja myös Hangosta. Ja keskustelemassa ovat Otto Latva ja Maarit Leskelä-Kärki Turun yliopistosta, sekä Johannes Runeberg Hangosta. Tervetuloa jakson pariin.

(aaltojen kohinaa)

Maarit: Tänään, kahdeksas päivä maaliskuuta on myös naistenpäivä, ja me ollaan kokoonnuttu tänne Hankoon keskustelemaan merellisistä teemoista. Ja mun nimeni on Maarit Leskelä-Kärki ja toimin kulttuurihistorian professorina Turun yliopistossa tällä hetkellä, sitten toisen haastattelijana on Otto Latva, joka on kulttuuriperinnön tutkimuksen lehtori ja Turun yliopistosta. Meillä on nyt ainutlaatuisena vieraana tänään podcastissa Johannes Runeberg Hangosta, joka on tehnyt uraa valokuvana, kansan valistajana ja luontoaktivistina yhä edelleen. Ja tänään keskustellaan hänen kanssaan sitten saaristosta, merestä ja Tove Janssonista. Ja tänään on tosiaan naistenpäivä, ja voidaan ajatella että Tove Jansson on ehkä yks tällanen suomalaisen kulttuurihistorian suurnainen, joka on myös monelle edelleen hyvin tärkeä, tämmönen esikuvallinen naishahmo. Ja me ollaan Otto Latvan kanssa kirjoitettu viime vuonna kirja nimeltä Meri ja Tove, elämää saaristossa, ja tän kirjan pohjalta

nyt sitten lähdetään keskustelemaan ja me lähdetään liikkeelle tästä kirjan kansikuvasta, koska se toi, se toi Oton ja minut yhteyteen Johanneksen kanssa. Tässä Meri ja Tove -kirjassa on käytetty kansikuvana tällasta hienoa sinisävystä kuvaa, missä Tove Jansson seisoo oman Klovaharu-saarensa kalliolla farkut jalassa, ja paljain jaloin ja sininen villapaita päällä. Ja kun me löydettiin tää kuva Pellingistä, Gustafssonien kotiarkistosta, mistä se löyty Hopeapeili-lehdestä vuodelta -66, niin me innostuttiin kovasti, ei oltu nähty tätä kuvaa koskaan ennen ja ajateltiin että tässä on nyt uusi kuva Tovesta jota kukaan ei ole nähnyt moneen, ehkä vuosikymmeneen ja sit lähdettiin selvittämään että kuka tämän kuvan on ottanut. Ja kuvaajana oli Johannes Runeberg. Ja sitten erinäisten tutkimustöiden jälkeen sitten löydettiin Johannes täältä Hangosta, ja selvisi että, että hän on ihan myös tuntenut Toven ja hän on kertonut meille tän kuvan taustoista ja nyt tänään Johannes voi kertoa meille vähän lisää, että muistojaan siitä, että miten tämä kuva syntyi.

Johannes: Joo. Siis se on, mähän oon alun perin helsinkiläinen ja vaikka se on merenrantakaupunki niin en sillä tavalla helsinkiläisenä oo, oo tota yhteyttä niin saaristoon ja niin. Mutta sitten 50-luvun loppupuolella mulla oli oikee kunnia, tai ei kunnia vaan siis, mulle annettiin mahdollisuus olla kaksi kesää Pellingin saaristossa Janssonin perheen kanssa. Ja siihen aikaan se oli, Tove, se oli hyvin yhtenäinen perhe siinä, silloin oli vielä Lasse ja Prolle ja Tove. Lassella ja Tovella oli saari, joka oli jonkun soutuamatkan päästä siitä missä me, oli tää kantapaikka. Ja siellä sai myöskin, oli mahdollisuus siellä tähän Abbe Gustafssoniin, joka oli Venäjän rakentaja ja toimi siinä niinku isäntänä, tutustu tähän saaristolaiselämään. Ja se oli kyllä semmonen elämys ja oppi, joka... Ja niitä arvoja mitä sieltä oppi, niin ne on kyllä koko elämän minua, lyönyt kovan leiman. Tai jättänyt kovan jäljen.

Maarit: Janssonithan oli saapunut kaksikyt, 1920-luvun alussa jo sinne Pellinkiin, ja tämä saari mistä nyt puhuit niin se oli varmaan Bredskär, elikkä se missä, mihin Tove ja Lasse-veli rakensivat oman ensimmäisen mökkinsä. Ja siellä tosiaan, ja sitten oltiin vuorovaikutuksessa tän Gustafssonin perheen kanssa, jonne he olivat alun perin saapuneet vuokralaisiksi.

Johannes: Siis mähän asuin tän Prolle ja Saga Janssonin kanssa, niillä oli Eilin talo siinä. Se oli vissiin tän Gustafssonien kesämökki tai jotain tämmöstä, et se oli semmonen pienempi, vaatimattomampi talo. Ja sitten hänellä oli se veneveistämö siinä vieressä myöskin. Ja silloin Lasse ja Tove, jotka oli useimmiten kahdestaan siellä niin oli tämmönen... Löydetty lau- tai kerätty tämmösiä, mitä nyt rannalta löytyy tämmösiä laudanpalasia ja tämmösen pienen mökin, ja se oli todella pieni ja siinä oli muistaakseni yks ikkuna, ja sitten ovi tietenkin. Ja se oli hyvin vaatimaton, sit oli joku tämmönen hihnalaatikko, puulaatikko, joka oli sit toimi hyllynä, missä oli sitten pari, kolme kahvimukia ja näin. Ja... Ja tuota, sen mä muistan vielä kun Tove kerto että kyllä nää rannikkovartiostot, ne oli kyllä niin ystävällisiä ja tuota, kun täähän oli tullut, mitä silloin tapahtu aina silloin tällöin, täällä Pellingissä tuli miina rantaan, se piti sitten räjäyttää. Ja sit ne tuli tänne Toven mökkiin ja nosti sen ikkunan alas. Ja

sitten ne ampu sieltä sitten et se räjähti. Mutta tällä tavalla se Toven ikkuna säilyi ehjänä.

Otto: Mites tämä sitten tämä kansikuva, muistatko yhtään että missä yhteydessä se kuva otettiin? Se oli se Klovharulta.

Johannes: Joo. Siis se, olihan mulla ollut jonkun verran yhteyves siihen, tähän, sekä Toveen että Prolleen aina silloin tällöin, ja tuota... Sitten oli, mä tein jonkun verran tämmösiä juttuja tuota lehtiin, tämmösen Juha Virkkusen kanssa. Ja me sitten päätettiin että, tai Juha ehdotti että jos me mentäs kattoo sitä Tovea. Ja mä sitten, se oli aika hankala järjestää kun ei siihen ollut aikaan ollut puhelimia, mut mä sit Prollen kautta sain sitten jotenkin sovittua, ja sit oli vielä tämmönen kun... (--)
[08:36], tämmönen maalari. Hänellä oli vene, et hänen veneellä sitten mentiin sinne kuvaamaan. Ja tuota... Joo me oltiin sitten päivän siellä, kuvattiin, juteltiin ja juotiin kahvia ja tultiin pois. Ja sit sitä, niitä kuvia sitten julkastiin sitten Hopeapeilissä.

Maarit: Joo, sillonhan se mökki oli aika uus, jos se oli vuodelta -66 nii...

Johannes: Joo, juujuu, se oli... Juujuu se oli ihan uus ja... Et oisko se ollut pari vuotta tai jotain tämmöstä ja... Ja Tove sitten kerto että joo et joku oli tuonut ilkeämielisesti hänelle riippumaton. Kun siinä oli vaan se mökki, siinähän ei ollut puita ollenkaan ja, mutta Tove oli sitten jotenkin duunannut sinne lipputangon, et sit se oli riippumatto oli sitten talon ja lipputangon välissä.

(naurahduksia)

Maarit: Vierailitko sen jälkeen siellä Kluvharulla sitten vielä?

Johannes: Joo muistaakseni mä kävin sitten vielä kerran, mutta siitähän tuli sitten, siis semmonen, ja siellä oli niin paljon vir- vieralijoita ja tuota... Mä joskus puhun, tai joskus puhuttiin Prollen kanssa jotain, mä nyt sillä tavalla olin tekemisissä niin hän sanoi että joo ei sinne voi mennä enää, et sinne, se on kortilla nää vierailut siellä. Sen mä nyt ymmärsin. Kun ne tahto olla siellä rauhassa ja tehdä töitä ja sitten koko ajan lappas ihmisiä siellä niin ei se oikein ollut sillä tavalla... Sopinut mennä sinne häiritsee.

Otto: Tässä oli muuten, olet tuonut mukanasasi tän (-) [10:33], minkä olit saanut Tovelta ja Aatos Wirtaselta. Mites tuota, miten tää käytännös tapahtui?

Johannes: No mähän olin tutustunu... Vähän myöhemmin sit tai aika paljon myöhemmin tota Aatos Wirtaseen ja hänhän oli tämmönen, mä olin hirvee aktivisti, rauhan liikkeessä ja hän oli sodan aikana näitä, mitä näitä sanottiin nyt... No joka tapauksessa pyrki, rauhan aktivistit, ne oli sillä nimellä ja tuota... Kävin sitten hänen luonaan jotain tämmösiä luentoja yliopistossa, ja mä kävin niitä kuuntelemassa ja tutustuin häneen jonkun verran. Ja sitten hän oli myöskin, kun mä olin sitten töissä

tämmöses (--), tämmösen opintokeskuksessa, ja tuota... No jossain, jotenkin sen kautta sitten hän ilmotti että täällä on tämmönen kirja, et kun sä tunsit sen Toven tai tunnet sen Toven niin voit saada sen. Ja käytiin sitten hakemassa sit hänen tuota, sieltä. Hän oli kuollut sillon.

Maarit: Miten sitten tota, jos ajattelee laajemmin tätä merta ja saaristoa, että sulla oli nää nuoruuden kokemukset sieltä Pellingistä ja sit tietenkin elämä Helsingissäkin on nyt, aika merenläheistä mutta miten sanosit että mitä meri ja tietenkin ennen muuta tämä meidän Itämeri, niin on merkinnyt sinulle?

Johannes: Kyllähän meri on tietenkin ehkä tiedostamatta se on merkinnyt hyvin paljon. Ja se, että mun perheelle, me muutettiin tänne Hankoon, niin sehän johtu sitten siis siitä... Mä olin innostunut tämmösestä uudesta pedagogiikasta, ku aikasemmin oli näissä opintokeskuksissa oli tämmösiä opintomateriaaleja, jota präntättiin sitten opintokerhoissa ja seminaareissa ja kursseilla. Ja nyt tää oli niinku hyvin paljon, meillä oli paljon aktiivisia feministejä, jotka kääns tän pääläelleen että nyt pitää saada ihmiset itte tutkii tätä omaa. Oli tämmönen liike jonka sanat kaiva missä seisot. Ja sillä tavalla yritettiin sitten ihmisiä miettii omia, historiaa ja omaa asemaa ja yhteiskuntaa. Ja sitä mä teen aika paljon, juuri tämmösil, näillä kriisipaikkakunnilla, vanhoilla ruu- rautaruukeilla ja tehtiin, siel tehtiin sit erilaisia kirjoja ja näyttelyitä ja... Sit mua alko kiusaa se että mä olin aina se joka tulin sinne kriisipaikkakunnalle, ja sitten istuin niitten kanssa ja funtsattiin ja mietittiin ja sit mä menin turvallisesti kotiin. Mut et joskus pitäis sitten mennä semmoseen paikkaan, missä tulee kriisi ja oon siellä niinku alusta. Ja sitten mä, mulla oli hyvät yhteydet metalliammattiliittoon, ja niillä oli tällanen tutkimusosasto ja sieltä mä sain sitten vihiä että Hanko on nyt seuraava kriisipaikkakunta. Sit mä että okei, muutetaan Hankoon. (naurua) Ja niin me muutettiin ja... Ja sitten täällä yritettiin sit alkaa toimii.

No nää kriisit oli sitten hyvin erilaisia, ja jouduin niinku hyvin nopeesti oli täällä ensimmäinen tämmönen suuri, suuri vastoink- tai ei vastoinkäyminen mut, vastakkain asettelu oli sitten luonto ja tämä Tulliniemi. Ja sitä käytiin sitten todella, todella kovaa taistelua et saatiin sitä, se oli tämmönen... Tämmönen niemi missä oli päässä satama, ja sitten sitä piti laajentaa ja me nähtiin että sitä pitää nyt saada jonkunlaiset rajat, et kun sieltä sen... Niemen pohjois- ja eteläpuolel oli ainutlaatuista luontoa että ne pitäis säilyttää, vaiks siellä oli sitten rautatie ja tämmöstä siinä keskellä, niin et tehdään semmonen alue, missä nää saa toimii ja sitten muut jätetään luontoon, luonnolle tilaa. Ja tää oli sitten, sitä käytiin siellä ihan, oltiin ihan, istuttiin ketjuttuna, lukittuna näihin tuota, siellä oli tämmösiä... Kaivinkoneita ja tämmösiä jotka piti sitä satamaa (-) [15:50]. Ja tästähän syntyi sitten hyvin tämmönen laaja liike sitten täällä Hangossa, oli tietenkin kaks ryhmää jotka oli puolesta ja vastaan ja... Me tietenkin sit yritettiin puhuu tästä luonnon puolesta ja valistaa ihmisiä et mikä luonto on.

Maarit: Varmaan samoihin aikoihin kun Vihreä liike aktivoitu tai...

Johannes: No tää oli joo, no joo.

Otto: Lähtikö tää, tavallaan niinku luonnonsuojelujatustus nimenomaan tästä hetkestä minkä mainitsit vai oliko se jo aikasemmin kun miettii vaikka noita kesiä Pellingissä, miltä se luonto silloin tuntu?

Johannes: No kylhän mä, siellä oli saanut semmosia, jonkunlaisia semmosia hyviä, eettisiä kulmakiviä, mitä siellä Janssonin perheessä kyllä oli. Oli todella hieno oppia ja jollakin tavalla omaksua, ja sehän oli hyvin noin, joskus aika raakaa. Et kyl me Tove Janssonin kanssa ja Abben kanssa ja sitten näiden Janssonien lasten kanssa mentiin johonkin saareen, ja sit tsiigattiin et aha siellä on linnunpesiä, otetaan ne munat ja tehdään räiskäleet. Ja, kuitenkin et se oli aina niinku kunnioituksella sitä, ja ei niinku... Jos tarvittiin yks muna niin otettiin. Ja jollakin tavalla esitetään kunnioitus merelle, kun se oli sen verran kovaa se merenkäynti ja tämmöstä, siihen oppi et miten pitää kunnioittaa merta ja pitää hoitaa veneet että ne ei lähde karkaamaan ja jää hakkaamaan johonkin ja tämmöstä. Ja kulki sitten näitä väyliä.

Maarit: Se on ikään kuin ollut semmosta, niinkun... Siinä mielessä luonnonmukaista elämää, et ikään kuin ollaan vähän sen luonnon ehdoilla ja tota...

Johannes: Joo ja kylhän se, kylhän se sillä tavalla siis se kesämökkeily, mitä mä olin nähnyt ja tiedän, niin ennen vanhaan sehän oli mökkeily. Et mentiin aika yksinkertasiin oloihin ja usein asuttiin teltoissa ja tämmöttee, kyl tää Janssonin, se mitä siellä mä näin, niin sitä se oli, ei se mitään mitä tänä päivänä missä kesämökissä pitää olla suihkut ja pakastimet ja tämmöset, mikrouunit ja... Et se oli hyvin yksinkertasta tämmöstä. Ja siinä oli se oma viehätys, ja sehän johti sitten justiin semmosta, siinä oli aika paljon tarmoa meni siihen että ylläpidettiin sitä elämää. Kalasteltiin ja hakattiin puita ja tämmöstä.

Maarit: Ehkä tästä Hangosta vois vielä keskustella lisää ja ehkä tästä Hangon nykypäivästä. Tää Tulliniemen aluehan on tosi kiinnostava myös historiallisesti, koska se on se alue missä on sit myös näitä saksalaisten leirejä ja sodanaikasia jäännöksiä ja ylipäätään Hangossa on tätä historiaa paljon, mut et sit samaan aikaan on tää teollisuus ja sitten tää niinku äärimmäisen herkkä ja monipuolinen luonto, niin... Niin miten sanoisit, et mikä tilanne esimerkiksi sen Tulliniemen suhteen on tänä päivänä, tällä hetkellä?

Johannes: Se on, varmaan nyt kohta 30 vuotta täällä asunut. Niin tää on semmonen dilemma mulle. Silloin kun mä kävin niillä ruukkipaikkakunnilla ja tämmöstä, niin siellähän tämmöstä... Itsetuntoa, me ostettiin sillä että käytiin oma historia läpi. Ja nää ihmiset oli hyvin ylpeitä, tai niille kasvo tämmönen ylpeys siitä oman, omasta työstään ja ammatistaan. Ja kyl mä jotenkin sitten tänne Hankoon että no täälhän nyt satamahan on hyvin keskeinen, et nyt pitäis sitten yrittää sitä, sitä arvoa nostaa että näkis sen että se tosiaan on Suomen ensimmäinen talvisatama ja koko tää satamatoiminta niin sehän on semmosta... Hyvin pitkälle osaamista, mitä opitaan käytännössä ja et siihen ei oo semmosia korkeakoulutitteleitä että jotain tämmöstä,

vaan sä oot ja... Sit kuitenkin se satama on se, että sen saa pelaamaan nää eri ammattilaiset yhteen ja osaa hoitaa, et sä tiedät kun juna tulee ja miten paperirullat otetaan ulos ja minne ne viedään ja millä viedään ja tämmösiä juttuja. Sit mä ajattelin että se on se, mistä pitäis... Mut mä en saanut, saanut semmosta ylpeyttä. Ihmiset ei oikein innostunut eikä tahtonut. Sit joka kerta kun mä jotain tämmöstä käynnistää yritin, niin se aina käänty tähän sotaan. Sit nää sodat täällä ja mitä täällä tehtiin ja miten taisteltiin ja mitä oli sitä ja... Ehkä joskus sitten on et ku oli nää eri varustamot, niillä oli eri laivoja et miten ne niinku kilpaili ja tämmöstä, mutta se mitä nää ihmiset itte, se heidän omaa ammattia ja sitä ei niinku... No aha tommonen, rantahoppari, sehän nyt tulee mistä vaan, ei sillä mitään, tulee sinne ja sit se lähtee, sit otetaan uus tilalle. Ja mä että etteks te nää mitä taitoi teillä on, no ei ne oikein, sit ne ei tahtonut. No kyllä jotkut pitää käydä jotain kursseja et osaa ajaa trukkeja, mut onhan siinä paljon muuta just että saa sen toimimaan kokonaan.

Maarit: Mut entäs sitten tää luonnonsuojelu? Onko Hangossa semmosta henkeä edelleen?

Johannes: Joo, kylhän täällä, täällähän on sitten käyty. Meillähän on tuota... Se hyvä voimavara siis että meillä on (-) [22:46] tutkimuslaitos täällä, jossa sitten oli amanuenssi, tämmönen kun Kalevi Keines, joka sitten aikoinaan... Kun just tuli näitä vastakkain asetteluja sitten Tulliniemestä ja niit tuli aika, se oli aika semmosta raskasta ja tuota... Sitten päätettiin Kallen kanssa että perustetaan luonnonsuojeluyhdistys. Ja perustettiin sitten se yhdistys, et sen nimissä sitten voitiin, että ei ollut henkilö, ja sieltähän me, siellähän oli paljon tutkijoita, me saatiin paljon tietoa ja pystyttiin seuraamaan. Ja kylhän se yleisö nyt yhteiskunnassa niin onhan tää tietoisuus... On, tiedetään ja tiedostetaan. Mutta kylhän tää on siis vielä noin että tämmönen klassinen, niinku tuo on siis se kun Pertti Salolainen siis ministerinä, tuli Hankoniemen vapaasataman siihen kärkeen, nousi ulos ministeriautostaan ja ku se ihan siihen aikaan kun tuli eniten autoja, siis ihan täynnä (autoja) [24:03]. Niin se oli sit sanonut et kuka helvetti on tän tehnyt. (Naurua) Ja tuota se oli niinku hyvä sitten, hänhän on tämmönen lintubongari ja tietää linnuista, ja oli mukana sitten täällä, rakennettiin lintutorneja tonne (-). Niin... Vähitellen on tämmönen vastak- tai sanotaan näin että on ollut mahdollista ihan tavallisten ihmistenkin olla mukana tämmösesä luonnonsuojelujutussa, ja... Et se on laajentunut. Mut sehän on ehkä koko yhteiskunnassakin on tapahtunut, niin tietoisuus sitten...

Otto: Vielä tähän loppuun kysyn sitä, että tämmönen, viimeinen kysymys että oletko käynyt muuten vielä täällä Pellingissä tai Klovharulla sen jälkeen, kun tämä mistä me puhuttiinkin, tämä kansikuva otettiin et...

Johannes: Kyl mä vissiin kävin jonkun ihan noin, mutta en oo käynyt, ei oo käynyt tapaamassa, ei Tovee eikä näitä Janssonin. Että tän, joo mulla oli jotakin tekemisissä näitten tuota... Peter ja Inge Janssonien kanssa. Ja lasten kanssa jotka oli mun ikäsiä niin vähän niitten kanssa, mutta ei... En oo käynyt siellä. Ja nehän on myöskin siir-

muuttanut pois siitä talosta, ne ei asu siellä enää. Et niillä on joku toinen mökki. Ja niin eihän, joo. Niinhän (Klohausikin) [25:40] on nykyään sitten yleisessä käytössä.

Maarit: Niin, se on nykyään mahdollista vuokrata ja siellähän vierailee joka kesä aika suuria määriä ihmisiä, et siellä on myös se vierailuviikko, jollon se on tavallaan avoinna kaikille.

Johannes: Joo, ja sitten niillä on vissiin myöskin tämmösiä et sielt saa anoa, tämmösiä... Joo.

Maarit: On vähän niinku taitelijaresidenssejä.

Johannes: Joo, tällasia jollakin tavalla meillä oli jotain.

Maarit: Joo ja kyl se Tove Janssonin muisto elää aika vahvasti siellä Pellingissä tai vahvemmin kun ennen, että sitä...

Johannes: Ja onhan se siis... Kyllähän se hirveen vahvasti on muovannut niinku monen saari- tai sitä ihanteita mitä saarista haetaan. Ja vähän just siis tätä et on myrskyjä ja veneet karkaa ja ja... Ja tulee kaikenlaisia ongelmia, mutta siinä on kuitenkin siis se viehätys.

Maarit: Nimenomaan.

Otto: Ja tämä on mielenkiintonen just tää aspekti siihen että miten Tove itse on omalla taiteellaan sit vaikuttanut myös siihen saaristolaiskuvaan saaristoelämästä.

Johannes: Joo. Ja siis sehän oli hänelle hirveen luonnollista, sehän oli hänen elämänsä. Et ei hän mun mielestä millään tavalla niinku sillä tavalla tiedostanut että jotain teki, näinhän se on.

Maarit: Ja niin, nythän me ollaan saatu juuri viikko sitten lukea lehdistä, että tämä Toven saaristomaisema leviää vielä laajemmalle kun tämä tieto tästä yhdysvaltalaisesta ja filmatisoinnista tuli, et kesäkirjasta tehdään kansainvälinen elokuvatuotanto niin... Ja sitä kuvataan tänä vuonna Suomessa ni.

Johannes: Mä oon vähän kriittinen et mitäköhän siitä nyt tulee. Ja mä muistan aina siis... Mä olin tuota, sillä tavalla mä olin jotenkin Toven kanssa yhteyksissä kun ne alko tekee näitä... Animaatioita tuolla Japanissa.

Maarit: 90-luvun alussa? Joo.

Johannes: Ne oli aika kauhuissaan siitä et mitä ne oli tehnyt, ja niillä meni hirveen paljon aikaa ja tarmoa siihen että sais japanilaisille selitettyä, ja sitten vielä sitten muutettua et se japanilaiseen yhteiskuntaan istu, ja... Et se oli niinku...

Maarit: Mut Tove on siinä mielessä tosi kiinnostava, et hän tosiaankin puhuttelee ihmisiä niin eri puolilla maailmaa, että hän on yhtä rakas ja tärkeä japanilaiselle kun sitten Porvoon saaristossa elävälle, että hänen tuotantonsa on jotenkin sellasta.

Johannes: Ja hyvin niin hirveen kiltti ja ymmärtäväinen ja näin, vaikka sit tietenkkin joissain näissä muissa copyright jutuissa näissä niin on ollut aika kova, osasi pitää puoliaan. Mut mä muistan hyvin kun me oltiin... Perhe kattomassa Toven näyttelyä, ja se oli siihen aikaan hän oli sitten päättänyt et nyt hän järjestää maalausnäyttelyn, taidenäyttelyn. Ja se oli vielä tuolla (--) [29:16] bulevardilla ja... Mentiin sitten sinne et meillä oli sitten lapset mukana ja käveltiin sitten ja Tove sitten katto ja sit sano "ni kommerna (-) visar tittar att (-) här ska finnas mumintroll". (Naurua) Ja se meni vessaan, otti papereita ja piirsi kolme muumipeikkoa ja pisti seinään. "Här är det nu". Että se oli kyllä...

Maarit: Joo. Ehkä se voidaan sanoo että Toven muisto elää ja muovautuu koko ajan uudestaan, saa uusia ihailijoita ja...

Johannes: Joo. Ja kyllähän se siis, jossa... Hyvin laaja siis just siis tää, näillä tuota ihmisiä jotka näitä samoja, tai sanotaan samalla tavalla ihannoit saaristoa et ne tämmösillä yksinkertaisilla puuveneillä matkustaa ja siinä näkee siis sen oman, oman (-) [30:27].

(aaltojen kuohuntaa)

Otto: Tämä oli Aallonharjalle -meritutkimus podcast. Kiitos että viihdyit seurassamme.